

Woord vooraf bij de vertaling

Voor u ligt een waardevol boek: een boek gebaseerd op een brede waaier van empirisch onderzoek, een boek dat uitgaat van bewezen werkbare aspecten in de praktijk van school, en een boek over een belangrijk onderwerp: hoe kunnen we ervoor zorgen dat er voor iedereen in school een veilig en positief klimaat ontstaat.

Dit boek gaat in op de vraag hoe we juist voor leerlingen bij wie emoties als boosheid overheersen, tot een andere omgangswijze kunnen komen. En daarmee voor deze leerlingen een ander traject mogelijk kunnen maken waarin zij hun beperkingen ontgroeien zodat de schoolse wereld weer hanteerbaar wordt. De beschreven aanpak richt zich op een kleine groep leerlingen en is het meest effectief als die geplaatst wordt in het kader van een schoolbrede aanpak van het systematisch aanleren van gedrag. Hierdoor ontstaat een continuüm aan ondersteuning van alle leerlingen. In dit boek is veel aandacht voor de rol van de begeleiders van deze groep leerlingen (gedragsspecialisten, ambulante begeleiders, orthopedagogen of psychologen) maar ook voor de rol van de leerkracht bij de transfer van geleerde vaardigheden naar de klassensituatie.

Juist nu in Nederland ‘passend onderwijs’ wordt geïntroduceerd, levert dit boek een belangrijke bijdrage door vanuit een ontwikkelingsmodel te kijken naar gedrag van leerlingen. Leerkrachten worden in toenemende mate geconfronteerd met een diversiteit aan gedrag in de klas. Zij staan voor de uitdaging met deze problematiek om te gaan: het leidt af van leermogelijkheden, verstoort routine in de klas en heeft negatieve invloed op klasgenoten. Er is geconstateerd dat er in Nederland geen evidence-based programma bestaat voor geïndiceerde preventie bij externaliserende gedragsproblemen op school (Hermanns, Öry & Schrijvers, 2005). Tegelijkertijd ervaren leerkrachten een toename van geweld, agressie en gedragsproblemen (Van Overveld & Louwe, 2005) en is de behoefte aan een dergelijke interventie groot. Preventieve interventies voor kinderen die externaliserend gedrag vertonen dienen in een vroegtijdig stadium plaats te vinden vanwege de schadelijke gevolgen voor het kind, zijn omgeving en de maatschappij (Stoltz et al., 2011).

Voor een professional als de leerkracht is gedrag meer dan waarneembaar gedrag hier en nu. Gedrag is ingebed in een context, die van een groep leerlingen bijvoorbeeld, en in verwach-

tingen van mensen in die context (zowel leerlingen als leerkrachten). *Help schoolkinderen hun boosheid te hanteren* biedt concrete handvatten om in de praktijk met leerlingen in een kleine groep aan de slag te gaan. Daarbij wordt aangegeven dat deze curatieve interventies verweven moeten zijn met preventieve, zoals in de Positive Behavior Support (of positieve gedragsondersteuning), en op gebied van instructie: de Response to Instruction-benadering, in Nederland vertaald binnen werkwijzen als handelingsgericht en opbrengstgericht werken.

De auteurs zijn in Nederland niet zo bekend als in de VS, ook al was John Lochman tussen 2007 en 2009 gasthoogleraar bij de Universiteit Utrecht. Jim Larson en John Lochman representeren een groep wetenschappers die naast een zeer uitgebreide en gedegen onderzoekservaring ook hun bevindingen voor de werkvloer toegankelijk en toepasbaar weten te maken en daarin een rijke ervaring hebben opgedaan. Voor een Nederlandstalig publiek is de vertaling van *Helping schoolchildren cope with anger* een aanwinst.

Kortom, dit boek biedt theoretisch inzicht in combinatie met praktische handvatten voor begeleiders en leerkrachten. Hierbij is er aandacht voor een preventieve groepsaanpak voor alle leerlingen en voor curatieve interventies voor een groep kinderen waarvan er in elke klas wel een te vinden is, en wiens gedrag voor de groep en de leerling zelf verstorend is.

Cathy van Tuijl (Hogeschool Edith Stein) en Ina Cijvat (Expertis onderwijsadviseurs)